

WAT DOET U VOOR UW KLEINKINDEREN?

door
P. J. v. NIEUWENHOVEN

De kranten, de radio en televisie hebben herhaaldelijk aandacht gevraagd voor N-70, het jaar van de bescherming van de mens in de natuur.

Wij mensen leven reeds bijna twee miljoen jaar op deze aarde. Gevonden fossielen bewijzen dit. Bovendien kan men er aan zien dat ons uiterlijk in de loop van de vele duizenden jaren van ons bestaan niet onaanzienlijk veranderd is. Ons voorhoofd bijv. heeft zich steeds verder ontwikkeld. Het is beslist geen toeval dat achter dat voorhoofd de hersenen schuil gaan.

Wij moeten aannemen dat onze lichamelijke vooruitgang en geestelijke groei alleen mogelijk is geweest dank zij voortdurende oefening en inspanning.

De oermens was de gehele dag omringd door een hem vaak vijandig gezinde natuur. Maar juist door de bestrijding van grote roofdieren die zijn leven bedreigden, kon hij zijn lichaamskrachten leren beheersen, zodat hij ze op het juiste ogenblik kon gebruiken. Op de jacht of bij het vissen ontwikkelde hij de vermogens om scherp te kunnen zien en goed te kunnen horen. Bij het verzamelen van eetbare knollen en geneeskrachtige kruiden oefende hij zijn onderscheidingsvermogen. En bij het bouwen van onderkomens ontdekte hij de natuurwetten en deed hij uitvindingen voor de toepassing van de juiste materialen. Zo werd de mens een produkt van opvoeding door de natuur.

Voor moderne stadsmensen betekent het buitenleven hoogstens een doelmatige ontspan-

De Wallen van Stein als afsluiting van het industriegebied van de Staatsmijnen.

Aantasting van de Wallen van Stein door plaatsing van hoogspanningsmasten.

ning of een herstel van geschokte gezondheid. Men kan zich afvragen of de huidige stedeling wel gezond leven kan zonder dit directe contact met de natuur. Waarom worden de stadse bleekneusjes door de schoolartsen naar het platteland gestuurd? Waarom ontvluchten op vrije dagen en in de vacenties massa's stadsbewoners hun huizen? Zijn zij niet op zoek naar vrijheid en frisse lucht? Zij menen die te vinden in de natuurgebieden in de buurt van de stad. Hun verblijf blijft daar niet onopgemerkt! Het terrein is overvol. Duizenden voetstappen vertrappen de plantengroei. Bloemen worden geplukt, bomen vernield. Het lawaai van radio's en motoren verjaagt het wild. Vogelnesten worden uitgehaald. Vlinders weggevangen. Wanneer het bezoek vertrokken is blijft de terrein-

bezitter zitten met vernielingen en vervuilingen, terwijl de typische planten en dieren langzaam maar zeker helemaal verdwijnen. Kan men het de eigenaar kwalijk nemen dat hij zijn bezit probeert te beschermen door bordjes te plaatsen met verboden toegang, of radikaler, door prikkeldraad te spannen? De stadsbewoner, die zelf de schuld draagt van deze afsluiting, moet nu elders zijn geluk beproeven, verder weg, zijn reis wordt langer en het vooral voor kinderen zo versterkende verblijf in de vrije natuur naar evenredigheid korter.

Gelukkig bestaan er tegenwoordig instanties die grote delen van hun terrein ondanks al deze bezwaren toch open laten! Het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk richt op vele plaatsen reservaten in, juist met

de bedoeling recreatiemogelijkheden te scheppen. Diezelfde overheid steunt de verwerving van natuurmonumenten door particuliere verenigingen en stichtingen door het verlenen van aanzienlijke subsidies bij de aankoop. Het behoeft geen betoog dat in de buurt van bevolkingscentra de behoefte aan dit soort terreinen het grootst is, terwijl ongelukkigerwijze juist hier ook de vrije ruimte in de natuurgebieden het hardst verdwijnt door de behoefte aan bouwgrond voor woningen en fabrieken en de aanleg van wegen.

Vormt het verloren gaan van het contact tussen mens en natuur al een probleem op zich, de toenemende industrialisatie veroorzaakt nieuwe bedreigingen van de moderne mens.

Tijdens een nationale studiebijeenkomst over problemen rondom de mens en de natuur betoogde Prof. Kuenen van de Rijksuniversiteit in Leiden dat elke bezitter van een bromfiets en elke autorijder verplicht zou moeten worden twee bomen te planten om de gassen die zijn lopende motor produceert onschadelijk te maken!

Waarop berust dit voorstel? De bladeren van de bomen zijn in staat de lucht te zuiveren van kwade dampen, die uit de uitlaatpijpen van de motoren, maar ook uit de schoorstenen van huizen en fabrieken afkomstig zijn. Diezelfde bladeren houden het stof vast. Bovendien maken bomen ons leven aangenaamer door de kracht van de wind rondom ons huis en op de weg te breken, terwijl ze schaduw geven op warme zomerdagen. Tenslotte dempen zij de geluiden, die vooral in de drukke straten van de stad en langs de grote verkeerswegen erg hinderlijk kunnen zijn.

Het vermogen van een boom om de lucht te kunnen reinigen bezit eigenlijk elke groene plant. Daarom zijn bossen en heidevelden, maar ook akkers en weilanden gezonder om in te wonen en te werken dan steden en industrieterreinen. In elke stad en rondom elke fabriek zouden wij daarom bomen moeten planten! In de praktijk gaat het juist andersom: om huizen te kunnen bouwen, fabrieken te kunnen vestigen, wegen te kunnen aanleggen, worden maar al te vaak bossen gekapt en bomen gerooid. Zo komt het lichamenlijk welzijn van ons, moderne mensen, in gevaar!

Dit welzijn hangt af van zuivere lucht, be-

trouwbaar drinkwater, gezond voedsel, veelzijdige ontspanning. Onze welvaart eist echter meer fabrieken, grotere woningen, stadsuitbreidingen, nieuwe wegen. Daar verdienen wij ons geld.

Wat doe je echter met geld als je lichamenlijk of geestelijk niet gezond bent? Onze welvaart moet samengaan met welzijn. En als dit niet kan, wanneer deze twee botsen, dan moet het welzijn voorgaan. Als tenminste onze gezondheid en die van onze kinderen boven alles gaan.

Is ieder van ons daarvan overtuigd? Komt dit beginsel dan tot uiting in de handelingen van de Staten Generaal, in de besluiten van de gemeentelijke en provinciale besturen, in de kamers van Koophandel, in de bedrijfsraden?

Ieder van ons kan dit zelf controleren, thuis, op kantoor, in de fabrieken en werkplaatsen! Het is juist de bedoeling geweest van het Minister-comité van de Raad van Europa in Straatsburg het jaar 1970 (N-70) te bestemmen voor een tijd van bezinning op deze problemen. Is het niet zo dat wij tot nu toe vaak beslissingen hebben genomen zonder ons af te vragen of het met het oog op het welzijn van de mens en zijn nageslacht wel kon! Het comité van Ministers vraagt de beoefenaars van de wetenschappen om het benodigde onderzoek, maar doet een beroep op de bestuurders, voorzichtig te willen zijn met maatregelen die het milieu waarin de moderne mens moet leven ingrijpend kunnen wijzigen. Het belangrijkste is echter de inzet van ons allen om mede te willen werken aan de verbetering van een milieu, waarin onze kinderen hun kinderen zullen moeten grootbrengen.

Bovenstaand artikel werd toegezonden aan de landelijke werknemersbladen, als voorbereiding van een provinciale actie om in het jaar N 70 een extra natuurreservaat te verwerven zonder subsidie. Dit terrein, gelegen in het dichtst bevolkte deel van de provincie, zal aangeboden worden aan de stichting Het Limburgs Landschap als een gebaar van goede wil van ons allen, om het land bewoonbaar te houden, vooral voor onze kinderen en kleinkinderen!

COMMISSIE N-70 IN LIMBURG